

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД

**“Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського”**

кафедра філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності

МАТЕРІАЛИ

VI Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених

**“КОНЦЕПТИ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ СУЧАСНОГО
СУСПІЛЬСТВА”**

(Одеса, 22-23 травня 20235 року)

Одеса -2025

УДК: 1:403:316.6 (08)

Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства //
Матеріали VI Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» (Одеса, 22-23 травня 2025 р.) 189 с.

Рецензенти:

Голубович Інна Володимирівна – доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри філософії Одеського національного університету імені І. І. Мечнікова

Єременко Олександр Михайлович – доктор філософських наук, професор кафедри філософії Національного університету «Одеська юридична академія»

- Збірник матеріалів VI Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства» вміщує матеріали, які досліджують соціокультурні засади трансформацій ціннісної сфери життєдіяльності суспільства; соціокультурні трансформації молодіжного соціуму; соціокультурні трансформації освітнього середовища; культуру бізнесу в умовах соціокультурної трансформації сучасного українського суспільства; філософію менеджменту соціокультурної діяльності у контекстуальному полі глобальних трансформаційних процесів. Рекомендовано для науковців, педагогів, докторантів, аспірантів, студентів.

Ухвалено до друку та розповсюдження мережею інтернет вченою радою Державного закладу «Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», протокол № 17 від 26 червня 2025 р.

«Концепти соціокультурної трансформації сучасного суспільства»

22-23 травня 2025 року

ОРГКОМІТЕТ КОНФЕРЕНЦІЇ

Голова:

А. В. Красножон – ректор Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор історичних наук, професор.

Заступники голови:

Копусь Ольга Антонівна – перший проректор з навчальної та науково-педагогічної роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», доктор педагогічних наук, професор.

Музиченко Ганна В'ячеславівна – проректор з наукової роботи Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського», доктор політичних наук, професор.

Борінштейн Євген Русланович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Члени оргкомітету:

Лісеєнко Олена Василівна – доктор соціологічних наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності, завідувач історико-філософського відділення Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Петінова Оксана Борисівна – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Атаманюк Зоя Миколаївна – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського».

Соловей Анастасія, здобувачка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, 4-го року навчання, заочної форми навчання спеціальність 035 «Філологія», факультет іноземних мов Університет Ушинського, м. Одеса, Україна
Науковий керівник – **Петінова Оксана Борисівна** – доктор філософських наук, професор кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна.

ЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД ГАДЖЕТІВ СЕРЕД РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУП (НА МАТЕРІАЛАХ СОЦІОЛОГІЧОГО ДОСЛІДЖЕННЯ)

Гаджетозалежність є важливою соціальною проблемою, яка з'явилася внаслідок стрімкого розвитку інформаційних технологій, глобалізації та цифровізації суспільства. У ХХІ столітті електронні пристрої стали невід'ємною частиною повсякденного життя, впливаючи на всі аспекти людської діяльності: навчання, роботу, спілкування та відпочинок. З одного боку, гаджети забезпечують зручний доступ до інформації та розваг, але з іншого – їх надмірне використання викликає низку негативних наслідків, таких як порушення сну, стрес, тривожність, зниження фізичної активності, а також соціальну ізоляцію. Особливо вразливими до гаджетозалежності є діти та підлітки. Для них надмірне використання пристроїв може спричинити дефіцит уваги, зниження успішності в навчанні, проблеми із самооцінкою, а також фізіологічні наслідки, включаючи проблеми із зором та порушення постави [3]. Актуальність цієї проблеми обумовлена її масштабним впливом на якість життя, психоемоційний стан людей та характер їхніх соціальних взаємодій. З огляду на це, важливо досліджувати гаджетозалежність для розробки ефективних стратегій профілактики та гармонізації відносин людини із цифровим середовищем [1].

Залежність від гаджетів все частіше розглядається як форма технологічної залежності, що має серйозні наслідки для фізичного та психічного здоров'я. **І. С. Сбітнєва** визначає гаджетозалежність як форму адиктивної поведінки, що є способом уникнення реальності через зосередження на віртуальному світі. Вона зазначає, що гаджети часто використовуються для зниження стресу, але це може призводити до втрати особистісного розвитку [5]. **О. М. Бондар** описує гаджетозалежність як психічний розлад із такими психологічними симптомами: постійне бажання користуватися пристроями, тривога при неможливості використання гаджетів, а також нехтування реальними соціальними контактами. Фізичні наслідки включають порушення сну, головний біль, сухість очей і проблеми з поставою [2]. **Н. А. Цой** підкреслює, що гаджетозалежність часто проявляється через формування альтернативної віртуальної особистості, яка заміщає реальне життя [6]. Загалом, дослідження

показало, що рівень залежності від гаджетів має значні вікові, соціальні та професійні відмінності, і існує низка факторів, що впливають на фізичне та психічне здоров'я, а також на соціальну ізоляцію користувачів.

Ключові результати дослідження:

1. **Рівень залежності від гаджетів серед різних вікових груп:** найвищий рівень гаджетозалежності спостерігається серед підлітків і молоді віком 12–24 роки, які проводять з гаджетами понад 5 годин на день. У дітей гаджети переважно використовуються для розваг і соціальних мереж, тоді як у дорослих – для роботи та навчання. У старших вікових групах (55+) залежність є найменш вираженою через обмежені знання цифрових технологій.

2. **Фізичні та психологічні наслідки гаджетозалежності:** надмірне використання гаджетів призводить до проблем із зором (синдром «сухого ока»), болю в спині та зап'ястях, а також порушення сну. Психологічні наслідки включають підвищений рівень тривожності, дратівливості, стресу та схильність до депресивних станів. У підлітків спостерігається залежність від соціальних мереж, що викликає емоційне виснаження та зниження самооцінки.

3. **Соціальний вплив гаджетів:** молодь частіше замінює живе спілкування цифровими комунікаціями, що призводить до соціальної ізоляції. Понад 50% респондентів визнають, що проводять надто багато часу в соціальних мережах, що викликає конфлікти в родині. Надмірне використання гаджетів порушує баланс між онлайн-активністю та реальними взаємодіями.

4. **Обізнаність про ризики гаджетозалежності:** Освічені респонденти більше усвідомлюють ризики, пов'язані з гаджетозалежністю, та намагаються контролювати свій час. Люди з нижчим рівнем освіти рідше визнають залежність, що збільшує їхню вразливість до негативних наслідків.

5. **Міжнародні ініціативи з боротьби з гаджетозалежністю:** У Франції, Швеції та США запроваджено різні обмеження на використання смартфонів у школах, що сприяє зниженню залежності серед учнів. Компанії, такі як Google, пропонують технології для управління цифровим благополуччям, зокрема обмеження функцій гаджетів.

Отже, можемо зробити такі висновки: Гаджетозалежність є глобальним викликом, пов'язаним із впливом цифрових технологій на повсякденне життя. Її прояви охоплюють широкий спектр негативних наслідків: від фізичних (порушення сну, зір, зниження фізичної активності) до психологічних (тривожність, депресія, стрес) та соціальних (зменшення міжособистісного спілкування, конфлікти) [1]. Молодь та підлітки є найвразливішими до негативного впливу гаджетів. У цій групі залежність часто проявляється через соціальну ізоляцію, конфлікти в сім'ї та зниження успішності. Натомість у дорослих гаджетозалежність здебільшого пов'язана з роботою та цифровим стресом [3]. Практика багатьох країн, таких як Франція та Швеція, показує ефективність обмеження використання гаджетів у школах. Такі ініціативи

сприяють зниженню залежності серед дітей та підлітків, водночас зберігаючи освітню цінність цифрових технологій. Ефективною профілактикою є поєднання просвітницької роботи, тренінгів, впровадження програм цифрового детоксу та створення сприятливих умов для соціалізації без гаджетів. Подальше вивчення гаджетозалежності має включати аналіз її довгострокового впливу на психічне та фізичне здоров'я, а також дослідження нових технологій, що можуть зменшити залежність від гаджетів [5]. Узагальнюючи, можна сказати, що гаджети є незамінною частиною сучасного життя, однак надмірне їх використання створює значні ризики для здоров'я, соціальної поведінки та особистісного розвитку. Вирішення проблеми гаджетозалежності можливе лише за умови комплексного підходу, який поєднує міжнародний досвід, профілактичні заходи та освітні ініціативи.

Список використаних джерел:

1. **Аптека.** (2023). Негативні наслідки надмірного використання гаджетів для здоров'я. URL: <https://www.apteka.ua/article/700746>
2. Бондар О. М. Гаджетоманія: чи варто переживати за молоде покоління: методичний посібник. Рівне: РУГ, 2019. – 46 с.
3. Золотова Г. Д. Сутність і зміст ігрової залежності дітей. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. Педагогічні науки. 2012. № 19 (2). С. 204-212.
4. Карабін Т.В. Вплив особливостей спілкування в мережі «Internet» на процес соціалізації студентської молоді : дис. ... кандидата психол. наук : 19.00.05. Івано-Франківськ, 2005. 261 с.
5. Сбітнєва І. С. Діагноз – інтернет-залежність підлітка. *Педагогічний альманах*. 2015. Вип. 27. С. 223–227.
6. Цой Н. А. Соціальні фактори феномена Інтернет-залежності: автореф. дис. ... канд. социол. наук : спец. 22.00.04. Соціальна структура, соціальні інститути і процеси, 2012. 20 с.

ОПИТУВАННЯ)	
Сімонов Михайло Олександрович, Атаманюк Зоя Миколаївна,	100
БІОСФЕРА ТА НООСФЕРА	
Сумченко Ірина В'ячеславівна	102
ВПЛИВ КІНЕМАТОГРАФУ ТА ТЕЛЕБАЧЕННЯ НА	
ТРАНСФОРМАЦІЇ У СУЧАСНІЙ КУЛЬТУРІ: ІСТОРИЧНИЙ	
КОНТЕКСТ ТА КЛЮЧОВІ АСПЕКТИ	
Секція 2. Соціокультурні трансформації молодіжного	
соціуму	
Гнатенко А. Г., Петінова Оксана Борисівна	105
ТЕНДЕНЦІЇ ВОЛОНТЕРСЬКОГО РУХУ СЕРЕД МОЛОДІ	
(на основі результатів проведення соціологічного дослідження)	
Грачова Єлизавета, Петінова Оксана Борисівна	108
ВПЛИВ ВІДДАЛЕНОЇ РОБОТИ НА СОЦІАЛЬНУ ВЗАЄМОДІЮ	
ТА ОСОБИСТЕ ЖИТТЯ (НА МАТЕРІАЛАХ	
СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ)	
Даниленко Анастасія Володимирівна, Врайт Галина Яківна	111
ЛІДЕРСТВО В ЦИФРОВУ ЕПОХУ: ВИКЛИКИ ТА	
МОЖЛИВОСТІ	
Лопуга Ореста Іванівна	114
ДУХОВНА КУЛЬТУРА МОЛОДІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	
Махницька Марія, Петінова Оксана Борисівна	116
ВІДНОШЕННЯ СУЧАСНОЇ МОЛОДІ ДО СПОРТУ	
(НА МАТЕРІАЛАХ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ)	
Поплавська Тетяна Миколаївна, Бутенко Єлеонора Геннадіївна	119
ТРАНСФОРМАЦІЇ ТРАДИЦІЙНИХ ФОРМ ГРОМАДЯНСЬКОЇ	
ТА ПОЛІТИЧНОЇ ПОВЕДІНКИ І СВІДОМОСТІ МОЛОДІ ПІД	
ВПЛИВОМ ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	
Соловей Анастасія, Петінова Оксана Борисівна	121
ЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД ГАДЖЕТІВ СЕРЕД РІЗНИХ ВІКОВИХ ГРУП	
(НА МАТЕРІАЛАХ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ)	
Стороженко Ю. С., Петінова Оксана Борисівна	124
СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ФАКТОР ФОРМУВАННЯ	
ГРОМАДСЬКОЇ ДУМКИ (НА МАТЕРІАЛАХ	
СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ)	
Секція 3. Соціокультурні трансформації освітнього середовища	
Кадієвська Ірина Аркадіївна	126
ОСВІТА ЯК СИСТЕМА ПРОЕКТУВАННЯ МАЙБУТНЬОГО	
Начев Микола Юрійович	129
ФІЛОСОФСЬКИЙ АСПЕКТ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МІЖ	